

การบูรณาการองค์ความรู้การออกแบบเพื่อเพิ่มศักยภาพ โรงงานเซรามิก
ขนาดเล็ก ตำบลท่าผา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง
Integrating knowledge to maximize the potential of design of small
ceramic factory plants: Ko Kha district, Lampang.

Received: November 7, 2018; Revised: December 21, 2018; Accepted: December 26, 2018

เจษฎา ทองสุข¹, สมชาย เยี่ยงพฤกษาวลย์² และ ธงชัย ปันสุข³

Jessada Thongsuk, Somchai Yuengphrueksawat and Thongchai Pansuk

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิกแบบสร้างสรรค์ให้ตรงต่อความต้องการของตลาด งานวิจัยนี้แสดงเนื้อหาการลงพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูลโรงงาน ความต้องการของตลาดเซรามิก แนวความคิดของการสร้างสรรค์ผลงาน มีกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์ขึ้นมานั้นผ่านการวิเคราะห์การออกแบบโดยอ้างอิงจากหลักองค์ประกอบศิลป์ หลักการออกแบบ ความงามทางสุนทรียศาสตร์และการนำไปใช้ประโยชน์ และมีการลงพื้นที่โรงงานเซรามิก ชุมชนอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง เพื่อสำรวจความต้องการของโรงงานที่เข้าร่วมโครงการ โดยเน้นศาสตร์ทางการออกแบบเซรามิก มีการลงพื้นที่เป็นระยะเพื่อพัฒนาโจทย์วิจัยและพัฒนาแบบของผลิตภัณฑ์กับโรงงานที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 1 โรงงาน วิธีการดำเนินงานได้มีการทดลองและพัฒนาแบบร่าง และพัฒนาเป็นผลงานสำเร็จ จำนวน 5 รูปแบบ ตามแนวความคิดที่ต่างกันไป ตามความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์งานเซรามิก เช่น การออกแบบลายงานจากแนวความคิดลวดลายหุมนาน กินรี ไก่ ม้า และลายรดน้ำจากบานกระชอน กลายเป็นผลงานสำเร็จและจากการสร้างสรรค์ทำให้โรงงานสามารถนำผลงานทดลองขายสู่ท้องตลาดได้ มีการสั่งผลิตในรูปแบบของผลิตภัณฑ์งานจากแนวความคิดหุมนานและกินรี เนื่องจากผู้บริโภคให้เหตุผลถึงความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ สามารถขาย

¹ อาจารย์ประจำสาขาศิลปะและการออกแบบ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (Lecturer in Art and Design Faculty of Humanities and Social Sciences Lampang Rajabhat University), e-mail: off_dek_dec@hotmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาศิลปะและการออกแบบ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (Lecturer in Art and Design Faculty of Humanities and Social Sciences Lampang Rajabhat University)

³ อาจารย์ประจำสาขาศิลปะและการออกแบบ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (Lecturer in Art and Design Faculty of Humanities and Social Sciences Lampang Rajabhat University)

ได้เพราะมีลักษณะเฉพาะในผลงาน มีสวยงาม น่าใช้ เหมาะกับความต้องการของตลาด และควรสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ๆอยู่ตลอดเวลา

คำสำคัญ: เซรามิก, ต้นแบบ, การออกแบบ

Abstract

This research aims to develop the pottery style. To develop the creative design of ceramic products to meet the market demand.

The research shows the content process, the concept of creative work and needs of ceramic Market, step by step. The product is created through design analysis based on art elements. Principle of design, aesthetics and utilization and the pottery factory area at Amphoe Ko Kha, Lampang to find the needs of participating factories. The emphasis is on the design of pottery. There are periodic areas to develop product models and find deals on models with participating factories. The method of operation has been experimented and developed. 5 types of pottery style according to the different factory appropriation especially product of ceramic plate including a variety of decorative techniques and the analysis of the model of the advantages and disadvantages, has been the achieved product and the creativity also makes the factory can take the product to the marketplace. Plate product has been ordered and produced from Hanumaan and thepkinnaree idea, since the consumer wants something new in those products, then they can be sold because of its beauty, practicality and suitability of its own market and will be rethought quite often to keep the sale and order risen.

Keywords: CERAMIC, PROTOTYPE, DESIGN

บทนำ

อุตสาหกรรมเซรามิกเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทย และเป็นอุตสาหกรรมที่เก่า ที่สุดของประเทศไทย มีประวัติการผลิตและพัฒนาายาวนาน และในสมัยสุโขทัยพบว่าเป็นระยะที่รุ่งเรืองที่สุด มีการผลิตด้วยเครื่องที่มีคุณภาพ จำหน่ายใน ประเทศอย่างแพร่หลาย และยังสามารถส่งออกไปต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันอุตสาหกรรมเซรามิกของไทยได้นำเทคโนโลยี การผลิตที่ทันสมัยจากต่างประเทศมาใช้ในการผลิต ส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตชั้นนำของอาเซียน อุตสาหกรรมเซรามิกของไทยจะกระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งในภาคเหนือมีโรงงานเซรามิก

จำนวนมาก โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดลำปาง มีจำนวนกว่า 200 แห่ง ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดลำปางและเป็นพื้นที่ที่มีการค้นพบแหล่งดินขาวเป็นแห่งแรกของประเทศไทย เมื่อ 50 ปีที่ผ่านมา ที่บริเวณมีแหล่งดินขาวที่สำคัญ ๆ ในพื้นที่จังหวัดลำปาง ได้แก่ แหล่งปางค่า แหล่งห้วยแป้น แหล่งบ้านไผ่ปง บ้านไผ่แพะ ตำบลบ้านสา อำเภอแจ้ห่ม แหล่งตำบลนิคมพัฒนา อำเภอเมืองลำปาง และแหล่งบ้านป่าแห่ง ตำบลทุ่งฮั่ว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปางยังมีแหล่งดินขาวจังหวัดลำปาง เป็นแหล่งดินขาวชนิดปฐมภูมิ ซึ่งดินขาวจากจังหวัดลำปาง มีคุณสมบัติเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นส่วนผสมของเนื้อดินปั้น ในการทำเครื่องเคลือบดินเผาที่ต้องการความขาว ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเริ่มแรกเป็นถ้วยชามตราไก่ ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่ นอกจากผลิต ถ้วย ชาม จาน และ แก้วแล้ว ยังพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เป็นของใช้และเครื่องประดับตกแต่งอีกมากมาย อาทิเช่น ชุดถ้วยกาแฟ ของชำร่วย แจกัน กระถาง ตุ๊กตา กระบุงออมสิน ที่เขี่ยบุหรี่และลูกกรง เป็นต้น โดยมีชามตราไก่ที่ผลิตมานานกว่า 50 ปี เป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดลำปางมากที่สุด ในปัจจุบันก็ได้มีการนำดินชนิดอื่นจากในหลายพื้นที่มาเป็นส่วนผสมเพื่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์เซรามิกที่ดี ในช่วงปัจจุบันมีการขยายตัวของโรงงานเซรามิกเป็นจำนวน กว่า 200 โรงงาน ในหลายอำเภอของจังหวัดลำปาง เช่น อำเภอเมือง อัสบปราบ อำเภอเกาะ เป็นต้น โรงงานเหล่านี้ ส่วนใหญ่ได้ผลิตรายเซรามิกในรูปแบบต่างๆ ซึ่งรูปแบบขึ้นอยู่กับตลาดว่ารูปแบบใดขายดี ก็เกิดการผลิตรายแบบที่เหมือนกัน เมื่อเวลาผ่านไปทำให้เกิดปัญหาเรื่องราคาตามมาเนื่องจากรูปแบบการผลิตที่เหมือนกันในหลายๆ โรงงาน (ธนวรรณ ทองศรี, 2557)

จากการสำรวจพื้นที่โรงงานเซรามิก ตำบลท่าผา อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง มีโรงงานเซรามิกขนาดเล็ก ประมาณ 50 โรงงาน ซึ่งเป็นโรงงานของ หมู่ที่ 8 หมู่บ้านศาลาบัวบก ประกอบด้วยโรงงานเซรามิก จำนวน 31 โรงงานและหมู่บ้านศาลาเม้ง ประกอบด้วยโรงงานเซรามิก 19 โรงงาน (เจษฎา ทองสุข, 2560) ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ของโรงงานขนาดเล็ก เป็นการผลิตสินค้าสำหรับตลาดล่าง และมีการผลิตสินค้าเฉพาะอย่าง ที่แตกต่างจากโรงงานขนาดใหญ่ หรือโรงงานส่งออก แต่ก็เป็นจุดเด่นที่ มีโรงงานตั้งกระจายทั่วหมู่บ้าน โรงงานส่วนใหญ่ผลิตสินค้าสำหรับตลาดล่าง เช่น แจกัน จาน ชาม เป็นต้น ผู้วิจัยได้ลงสำรวจพื้นที่ของอำเภอเกาะ จังหวัดลำปาง สังเกตเห็นความสำคัญในหลายๆด้าน เช่น ด้านของการผลิตเซรามิก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการออกแบบ การใช้วัตถุดิบ กระบวนการผลิต และเทคนิคการตกแต่ง และ โรงงานเซรามิกหลายๆโรงงานมีปัญหาเรื่องการออกแบบผลิตภัณฑ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่ ทางเลือกในการคิดรูปแบบใหม่น้อยเนื่องจากผู้ประกอบการเป็นโรงงานขนาดเล็กไม่มีต้นทุนในการจ้างนักออกแบบ และมีปัญหาลักษณะของผลงานของโรงงานมีรูปแบบที่ซ้ำกัน ทำให้ทางโรงงานพบปัญหาเรื่องการจำหน่ายสินค้าตามไปด้วย คือ มีการกดราคาของสินค้า เนื่องจากรูปแบบของแต่ละโรงงานมีความคล้ายกันซึ่งโรงงานใด จำหน่ายในราคาที่ถูกลง พ่อค้าคนกลางก็จะรับสินค้าจากโรงงานนั้น และทางโรงงานก็ยังขาดองค์ความรู้ในการพัฒนาสินค้าให้มีรูปแบบที่หลากหลาย เนื่องจากบริบทของโรงงานในจังหวัดลำปางส่วนใหญ่จะผลิตสินค้าได้ก็จะผลิตแต่สินค้าตัวเดิมๆ ไม่มีการพัฒนาให้มีความหลากหลาย ส่งผลต่อการจำหน่ายซึ่งในปัจจุบันผู้บริโภคมีความต้องการของสินค้าที่หลากหลาย เพื่อช่องทางในการตัดจำหน่ายสินค้าที่มาก

ขึ้นตามลักษณะรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการสร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายจึงส่งผลต่อตลาดกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น

ผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการนำเอาศาสตร์ทางด้านศิลปะและการออกแบบเข้ามาช่วยบูรณาการนั้น เพื่อช่วยให้ผลิตภัณฑ์ตรงตามความต้องการของตลาด ทำให้ผู้ประกอบการมีทางเลือกมากยิ่งขึ้น สามารถเพิ่มองค์ความรู้หรือแนวทางใหม่ๆ เพื่อเข้าไปพัฒนาโรงงานของผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการได้เข้าใจถึงกระบวนการออกแบบ โดยองค์ความรู้ที่จะนำไปถ่ายทอดให้กับผู้ประกอบการนั้นถูกปรับใช้ให้เหมาะสมกับผู้ใช้งานและสามารถผลิตให้ตรงต่อความต้องการของตลาดได้ในอนาคต

จุดประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิกแบบสร้างสรรค์ให้ตรงต่อความต้องการของตลาด

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาแนวความคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิกและวิเคราะห์ความสำคัญของปัญหาของโครงการวิจัย และสร้างสรรค์ผลงานเซรามิกโดยการสร้างสรรค์ต้นแบบ จนกระทั่งถึงกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานสำเร็จ ทำให้ผลิตภัณฑ์เกิดมูลค่าสามารถจำหน่ายได้ในราคาสูงขึ้นตรงต่อความต้องการของตลาด โดยมีรูปแบบแนวความคิดผลงานเซรามิกจากโรงงาน นำมาออกแบบผ่านองค์ประกอบศิลป์ ให้มีความทันสมัย

ขอบเขตด้านประชากร/จำนวนผลงาน/ขนาด/วิธีการสร้างสรรค์

- โรงงานเซรามิกขนาดเล็ก จำนวน 1 โรงงาน ตำบลท่าผา อำเภอกะเคา
- สร้างสรรค์ผลงานเซรามิก พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ งาน จำนวน 5 รูปแบบ ด้วยวิธีการออกแบบโดยการนำองค์ความรู้ทางการออกแบบ และทักษะการสร้างสรรค์ต้นแบบ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลงาน
- โรงงานและผู้ประกอบการเซรามิกขนาดเล็ก ผู้ที่สนใจใน ตำบลท่าผา อำเภอกะเคา จังหวัดลำปาง

ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษาและการสร้างสรรค์ผลงาน

- ระยะเวลาในการทำงานวิจัย 1 ปี ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 - กันยายน 2561

วิธีการวิจัย

โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้วิจัยกับโรงงานเซรามิกขนาดเล็ก มีขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. สืบค้นเก็บข้อมูลโรงงานเซรามิก ในตำบลท่าผา อำเภอกะเคา จังหวัดลำปางและรูปแบบผลงานเซรามิกโรงงานที่เข้าร่วมโครงการและข้อมูล แนวความคิดของจังหวัดลำปาง มาใช้ในการสร้างสรรค์

ผลงาน หรือความต้องการของโรงงาน โดยคัดเลือกจากความต้องการ ทักษะเบื้องต้นที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานร่วมกับผู้วิจัยได้

1.1 การสำรวจข้อมูลจากโรงงาน

โรงงานศาลาทองเซรามิค ที่อยู่ 2/2 หมู่ 8 ตำบลท่าผา อำเภอกะลา จังหวัด ลำปาง การผลิตของโรงงานเป็นลักษณะงานอัดลงแม่พิมพ์ด้วยเครื่องจักรและงานหล่อ เน้น แนวความคิดเกี่ยวกับธรรมชาติ ส่วนใหญ่มีลักษณะเคลือบเป็นสีเขียวที่คิดขึ้นมาเอง มาเหมือนกับ โรงงานอื่น ๆ

ความต้องการของโรงงาน/ผลงานที่อยากพัฒนาต่อยอด

จากการลงพื้นที่พบว่า ทางโรงงานต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งไม่มีตามท้องตลาด โดย อยากรได้แนวความคิดเป็นเรื่อง ความเป็นไทย งานฝีมือ วรรณคดี และอื่นๆ เป็นผลิตภัณฑ์งาน ชาม ซึ่ง โรงงานมีความถนัดในการผลิต

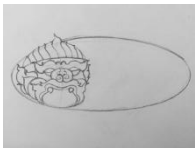
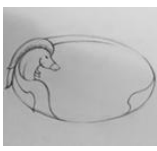
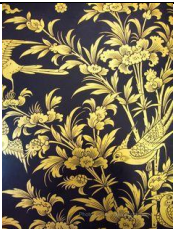

ภาพที่ 1 การสำรวจลักษณะโรงงานและลักษณะของผลงานของโรงงานศาลาทองเซรามิค

2. วิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการออกแบบผลิตภัณฑ์เซรามิคของโรงงานที่เข้าร่วมโครงการ และ คัดเลือกโรงงานในการทำงานวิจัย รวมไปถึงการสังเคราะห์ข้อมูล ความต้องการของโรงงานและ แนวความคิดอัตลักษณ์ของลำปาง เช่น ไก่ ม้า เป็นต้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างสรรค์ผลงาน เซรามิค โดยผ่านกระบวนการเขียนแบบร่าง 2 มิติ โดยใช้แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของจังหวัด ลำปาง เพื่อให้เห็นภาพร่างเบื้องต้นในการออกแบบ

3. ปฏิบัติการสร้างสรรค์ต้นแบบปูนพลาสเตอร์ ที่ได้มาจากแบบร่าง 2 มิติ เพื่อทดลองและเพื่อ วิเคราะห์หลักการออกแบบและความงาม รวมไปถึงความเหมาะสมของการใช้งานผลิตภัณฑ์เซรามิค

ภาพที่มาในการ ออกแบบผลงาน	ข้อมูลแนวความคิด	ภาพร่าง แบบที่ 1	ภาพร่าง แบบที่ 2	ภาพร่าง แบบที่ 3
------------------------------	------------------	---------------------	---------------------	---------------------

	การออกแบบโดยมี แนวความคิดมาจาก ลักษณะของหนุมาน ในท่าทางต่างๆให้มี ความลงตัวของงาน เซรามิค			
	การออกแบบโดยนำความ ประทับใจของรูปร่าง กีนรี มาประยุกต์ ลวดลายลงบน ภาชนะงาน			
	ไก่ คือสัญลักษณ์ที่ชาว ลำปางรู้จักเป็นอย่างดี จึงเป็นที่มาในการ ออกแบบครั้ง มีการใช้ ลักษณะ ท่าทางมา ออกแบบ			
	ม้า สัญลักษณ์ที่เป็น จุดขายของลำปาง จึง เป็นที่มาในการ ออกแบบงานโดยใช้ รูปร่างของม้ามา ออกแบบ			
	การออกแบบโดยการ นำเอางานหัตถกรรมที่ คนไทยรู้จัก คือ ลาย รดน้ำ มาออกแบบ เพื่อตอบโจทย์ การตลาด			

ภาพที่ 2 ตารางแสดงขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานต้นแบบ

เมื่อผ่านกระบวนการเขียนภาพร่าง เสร็จสมบูรณ์เรียบร้อยแล้ว วิเคราะห์และคัดเลือกภาพร่าง เพื่อนำแบบมาขยายตามสัดส่วนที่ต้องการ และสร้างสรรค์ต้นแบบปูนพลาสเตอร์ ดังขั้นตอนต่อไป

ภาพที่ 3 การสร้างสรรค์ต้นแบบ

ภาพที่ 4 ผลงานต้นแบบปูนปลาสเตอร์ ทั้ง 5 ผลงาน

4. สร้างแม่พิมพ์ และทดลองหล่อผลงานด้วยน้ำดินจากโรงงาน รวมไปถึงการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับโรงงานศาลาทองเซรามิค เพื่อให้โรงงานสามารถใช้วัตถุดิบที่มีในโรงงานไปพัฒนาต่อยอดได้ง่ายหลังจากการวิจัย

ภาพที่ 5 แม่พิมพ์สำหรับใช้หล่อน้ำดิน

ภาพที่ 6 การหล่อผลงานด้วยน้ำดินจากโรงงาน

5.เคลือบผลงานโดยใช้เคลือบจากโรงงาน และวิเคราะห์ผลงานดำเนินงานจากการวิจัย

ผลการดำเนินงาน

จากการสร้างสรรค์ผลงานเซรามิกจากขั้นตอนแรกคือการสำรวจข้อมูลจากโรงงานและสอบถามความต้องการจนกระทั่งการวิเคราะห์ รูปแบบของผลงานแต่ละแบบมีแนวความคิดที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของที่มาและความประทับใจ เช่น ความประทับใจจากหนุมาน ไก่ กิณรี เป็นต้น ทำให้วิธีการของกระบวนการออกแบบมีความหลากหลาย มีความสวยงามและสามารถนำไปใช้ในการจำหน่ายสู่ท้องตลาดได้ โดยมีการทดลองการเคลือบกับโรงงาน คิดและวิเคราะห์รูปแบบไปพร้อมกับโรงงาน โดยผลงานแต่ละชิ้นล้วนมีเอกลักษณ์ สร้างความแปลกใหม่ให้กับผลงานผลิตภัณฑ์งานเซรามิกตามความต้องการที่หลากหลายของโรงงาน และโรงงานสามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนาต่อยอด ตามหลักการการสร้างสรรค์ต้นแบบเซรามิก

ภาพที่ 7 การวิเคราะห์ผลงานกับโรงงานศาลาทองเซรามิก

ทางโรงงานและผู้วิจัยได้มีแนวทางได้การดำเนินงานออกแบบงานเซรามิก ซึ่งเป็นความต้องการของโรงงานที่เข้าโครงการและวิเคราะห์รูปแบบไปพร้อมกับโรงงานถึงการตลาดที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งได้มีการนำผลงานที่สำเร็จแล้ว แสดงไว้ที่โรงงาน ซึ่งก็มีลูกค้ามาสั่งผลิตเบื้องต้น และมีการแนะนำให้สร้างรูปแบบงานเชิงหัตถกรรมให้รูปแบบหลากหลายมากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ผลงานเชิงหลักการออกแบบ

ภาพที่ 8 ผลงานสำเร็จขั้นที่ 1 จานเซรามิก แนวความคิดจาก สัตว์ในวรรณคดี หนุมาน
การวิเคราะห์ผลงาน ขั้นที่ 1

การออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นที่ 1 เป็นผลงานที่มีลักษณะของรูปทรงเป็นรูปใบไม้ โดยผลงานชิ้นนี้เน้นเรื่องราวของหนุมาน ซึ่งเป็นการใช้ลายเส้นมาออกแบบให้มีลักษณะอ่อนช้อย เน้นการออกแบบไปในทางผลงานหัตถกรรม ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่ เข้าถึงได้ง่าย เน้นความสวยงาม แสดงรูปร่างของหนุมาน โดยขยายขนาดของรูปร่างหนุมาน ประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ว่าง การจัดวางองค์ประกอบแบบกึ่งกลาง ทำให้รูปร่างของหนุมานดูแข็งแรง ตอบโจทย์ลักษณะผลงานที่มีคุณสมบัติการใช้งานได้จริง และสามารถนำไปเป็นผลงานประดับตกแต่งได้

ภาพที่ 9 ผลงานสำเร็จขั้นที่ 2 จาน แนวความคิดจาก สัตว์ในวรรณคดี กิณรี
การวิเคราะห์ผลงาน ขั้นที่ 2

การออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นที่ 2 เป็นผลงานที่มีลักษณะของรูปทรงจานเป็นรูปทรงเรขาคณิต โดยผลงานชิ้นนี้เน้นเรื่องราวของกิณรี ซึ่งเป็นการใช้ลายเส้นมาออกแบบให้มีลักษณะอ่อนช้อย มีรายละเอียดของเส้นมาก ซึ่งทำให้ผู้บริโภครู้สึกถึงความวิจิตรบรรจงในการสร้างสรรค์ผลงาน ผลงานแสดงรูปร่างของกิณรี โดยขยายขนาดของรูปร่างกิณรี ประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ว่าง การจัดวางแบบอิสระ ทำให้ผลงานดูมีการเคลื่อนไหว ไม่น่าเบื่อ มีการสร้างรายละเอียดในตัวกิณรีโดยใช้ลายไทย ตอบโจทย์ลักษณะผลงานที่มีคุณสมบัติการใช้งานได้และสามารถนำไปเป็นผลงานประดับตกแต่งได้

ภาพที่ 10 ผลงานสำเร็จขั้นที่ 3 จาน แนวความคิดจากไก่

การวิเคราะห์ผลงาน ขั้นที่ 3

การออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นที่ 3 เป็นการออกแบบโดยมีแนวความคิดมากจากไก่ ซึ่งมีการตัดทอนและคลี่คลายตัวไก่ ให้อยู่บนผลิตภัณฑ์จาน ซึ่งเป็นจานที่มีลักษณะอิสระ มีการใช้ลายเส้นในออกแบบให้มีลักษณะอ่อนช้อย เป็นลักษณะลายประยุกต์แสดงรูปร่างของไก่ โดยขยายขนาดของรูปร่างไก่ ประมาณ 100 เปอร์เซ็นต์ อยู่บริเวณรอบของพื้นที่ การจัดวางแบบอิสระ แต่รู้สึกได้ถึงรูปร่างของไก่ ทำให้ผลงานดูแปลกและไม่เหมือนที่ใด ตอบโจทย์ลักษณะผลงานที่มีคุณสมบัติการใช้งานได้และสามารถนำไปเป็นผลงานประดับตกแต่งได้

ภาพที่ 11 ผลงานสำเร็จขั้นที่ 4 จาน แนวความคิดจากม้า

การวิเคราะห์ผลงาน ขั้นที่ 4

การออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นที่ 4 เป็นการออกแบบโดยมีแนวความคิดมากจากม้า ซึ่งมีการตัดทอนและคลี่คลายรูปทรงของม้า ให้อยู่บนผลิตภัณฑ์จานทรงกลม มีการใช้ลายเส้นในออกแบบให้มีลักษณะอ่อนช้อย แสดงรูปร่างของม้า 2 ตัว ออกแบบให้ลงตัวกับลักษณะทรงกลมอย่างลงตัว อยู่บริเวณรอบของพื้นที่ การจัดวางแบบ 2 เท่ากัน แต่รู้สึกได้ถึงรูปร่างของม้า โดยมีการนำลายไทยมาประยุกต์ลงในลวดลายของตัวม้าเล็กน้อย ทำให้ผลงานดูแปลกและไม่เหมือนที่ใด ตอบโจทย์ลักษณะผลงานที่มีคุณสมบัติการใช้งานได้และสามารถนำไปเป็นผลงานประดับตกแต่งได้

ภาพที่ 12 ผลงานสำเร็จขั้นที่ 5 จาน แนวความคิดจากลายรดน้ำ .

การวิเคราะห์ผลงาน ขั้นที่ 5

การออกแบบและสร้างสรรค์ผลงาน ขั้นที่ 5 เป็นการออกแบบโดยมีแนวความคิดมาจากลายรดน้ำ ซึ่งมีการตัดทอนและคลี่ลายรูปทรงของลวดลาย ให้อยู่บนผลิตภัณฑ์จานทรงกลม มีการใช้ลายเส้นในออกแบบให้มีลักษณะอ่อนช้อยในลักษณะผลงานหัตถกรรม โดยการนำลวดลายดอกไม้มาออกแบบ ให้ลงตัวกับลักษณะทรงกลม อยู่เต็มพื้นที่ การจัดวางแบบอิสระ ทำให้ผลงานดูแปลก มีความรู้สึกของธรรมชาติและไม่เหมือนที่ใด ตอบโจทย์ลักษณะผลงานที่มีคุณสมบัติการใช้งานได้และสามารถนำไปเป็นผลงานประดับตกแต่งได้

ความต้องการของตลาด

ข้อมูลจากผู้ประกอบการและผู้บริโภค

จากการสอบถามผู้ประกอบการและผู้บริโภคเบื้องต้น พบว่า ผลงานที่ผลิตออกมาจำนวน 5 รูปแบบนั้น ทางลูกค้ามีความสนใจและมีการสั่งผลิตเบื้องต้น คือรูปแบบจานจากแนวความคิดหมุนวน เนื่องจากเห็นว่ารูปแบบไม่เหมือนกับท้องตลาด แสดงถึงสวยงาม แบบลักษณะผลงานหัตถกรรม และมีการแนะนำให้พัฒนาผลงานให้ดูมีพลัง นำเรื่องความเชื่อมาใส่ลงในผลงานก็จะให้ผลงานน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ส่วนอีก 4 รูปแบบก็มีผู้สนใจที่แตกต่างกันไปตามรสนิยมของผู้บริโภค ซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่ดีในการวิจัยซึ่งสามารถมีรูปแบบให้กับผู้บริโภคที่หลากหลาย

สรุปผล

จากการทดลองและสร้างสรรค์งานวิจัย เรื่อง การบูรณาการองค์ความรู้การออกแบบเพื่อเพิ่มศักยภาพ โรงงานเซรามิคขนาดเล็ก ตำบลท่าผาอำเภอเกาะคา จังหวัดลำปางแนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน เป็นรูปแบบผลงานระบบอุตสาหกรรม ศึกษากระบวนการ ขั้นตอนการผลิตผลงาน ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสร้างสรรค์ ผลงานที่ได้เป็นผลงานผลิตภัณฑ์การออกแบบงานเซรามิค วิเคราะห์ความงามและการนำไปใช้ประโยชน์และตรงใจผู้บริโภค และอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างสรรค์ต้นแบบเพื่อช่วยให้

โรงงาน ผู้ประกอบการที่สนใจมีทางเลือกในการผลิต ผ่านความประทับใจเช่น หนูมาน กิณรี เป็นต้น ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่และสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ด้วยตนเองได้

จากการวิจัยพบว่าการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานงานเซรามิค สามารถออกแบบให้ตรงต่อความต้องการของตลาด โดยใช้องค์ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสรรค์ต้นแบบผลิตภัณฑ์เซรามิค แสดงแผนการดำเนินวิจัย โดยมีกระบวนการสำรวจข้อมูลจากผู้บริโภค โรงงานเพื่อแลกเปลี่ยนแนวความคิดในการออกแบบผลิตภัณฑ์ สร้างสรรค์ผลงานตามกระบวนการ วิเคราะห์และพัฒนาการออกแบบรูปแบบให้มีความทันสมัย ตอบโจทย์ตลาด จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการสร้างสรรค์ มีจำนวน 5 รูปแบบ ในแต่ละแบบมีลักษณะความงามที่แตกต่างกันไปเพื่อตอบโจทย์ทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค สามารถตอบโจทย์การผลิตในอนาคตให้กับโรงงานต่อไปได้

การอภิปรายผลการวิจัย

งานออกแบบเป็นผลงานที่ต้องใช้ทักษะทางด้านฝีมือและแนวความคิด รวมไปถึงจินตนาการ เพื่อแปลค่าของความประทับใจให้ออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้งานจริงได้ โรงงานเซรามิคก็เป็นโรงงานที่ผลิตผลงานออกมาโดยลอกเลียนแบบกันต่อๆมา ทำให้ผู้วิจัยต้องเข้าไปทำงานวิจัย ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้ประกอบการให้มีความคิดและสร้างสรรค์ผลงานเซรามิครูปแบบใหม่ มีการเสริมสร้างเรื่องแนวความคิดกับการสร้างสรรค์ ทำให้ผลงานมีความหลากหลาย ซึ่งวิเคราะห์ตามกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการ คือ ผู้ประกอบยังไม่เห็นคุณค่าของรูปแบบ ว่าสร้างสรรค์ออกมาแล้วจะได้อะไร และสามารถจำหน่ายสู่ตลาดได้อย่างไร รวมไปถึงการขาดทักษะในการออกแบบและสร้างสรรค์ต้นแบบจึงส่งผลให้ผลงานเซรามิคในอำเภอเกาะคามีรูปแบบซ้ำกันและต้องขายในราคาถูก ตามหลักการของหนังสือ ศิลปะและการออกแบบเบื้องต้น (ประเสริฐ พิชยะสุนทร, 2557) เป็นหนังสือสำคัญที่จะทำให้ผู้สนใจใฝ่ศึกษา มีความเข้าใจพื้นฐานที่เป็นจุดก่อให้เกิดทางด้านศิลปะและหลักการแสดงออก จากความคิดจินตนาการที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม โดยอาศัยหลักทฤษฎีเป็นพื้นฐานสำคัญนำไปศึกษา สร้างความเข้าใจให้เห็นถึงที่มาที่ไปของแนวคิดในการสร้างสรรค์รูปแบบทางศิลปะ ศึกษาบริบทและรสนิยมของผู้บริโภค อันเป็นหัวใจและเป็นพื้นฐานสำคัญของงานศิลปะและการออกแบบทั้งหมด ในการที่จะสร้างผลงานออกแบบผสมผสานกับประโยชน์ใช้สอย ทำความเข้าใจในหลักทฤษฎีต่างๆ เริ่มคิดสร้างสรรค์ตามหัวข้อ ส่งผลให้ผลงานออกแบบมีความหลากหลายและส่งผลต่อการตลาด ตอบโจทย์ผู้บริโภคที่มีความต้องการที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

จากกระบวนการทดลองการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ พบว่า กระบวนการออกแบบส่งผลให้ผู้บริโภคมีผลิตภัณฑ์ให้เลือกที่หลากหลาย เพราะฉะนั้นการออกแบบจึงมีความสำคัญมากในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และ สวยงาม น่าใช้ ซึ่งผู้บริโภคสามารถเข้าใจและเข้าถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์ได้ง่าย

เอกสารอ้างอิง

กีนรี สืบค้นเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2560 จาก

http://www.himmapan.com/thai/himmapan_bird_thepkinnaree.html

ชลูด นิ่มเสมอ (2544). *องค์ประกอบศิลป์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช .

เชรามิก ลำปาง สืบค้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2560

<https://sites.google.com/site/lampangtraveling/home/maker>

ทวี พรหมพุกษ์ (2523). *เครื่องปั้นดินเผาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ประเสริฐ พิชยะสุนทร (2557). *ศิลปะและการออกแบบเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,.

ไพโรจน์ ชมูณี. *สุนทรียศาสตร์:ปรัชญาและการสร้างสรรค์ศิลปกรรม*. ม.ป.ท.,ม.ป.ป..

ไพจิตร อิงศิริวัฒน์ (2541). *เนื้อดินเชรามิก*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช. *หนังสือรามเกียรติ์ เล่ม 1*. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์นครสาส์น

มานิช กงกะนันท์.(2549). *ศิลปะและการออกแบบ*. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์ คอร์ฟงชั่น

มิวเซียมไทยแลนด์ .“ ไก่ ” กับเมืองลำปางตำนานแห่งกุกกุกนคร. สืบค้นเมื่อ

วันที่ 1 กันยายน 2560 <http://www.museumthailand.com>

/th/3071/storytelling

สำนักงานปศุสัตว์ลำปาง(2542) *ย้อนอดีตนมม้าลำปาง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2561

http://pvlolpg.dld.go.th/th/index.php?option=com_content&view=article&id=70:2011-01-06-04-30-47&catid=35:-2553

อารีย์ สุทธิพันธ์ (2533). *มนุษย์กับจินตนาการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ต้นอ้อ,

อารีย์ สุทธิพันธ์ (2533). *ประสบการณ์ทางสุนทรียะ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ต้นอ้อ,

อารีย์ สุทธิพันธุ์. (2532). *ทัศนศิลป์และความงาม*. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ.

